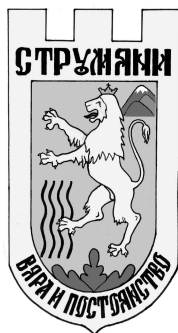

ОБЩИНА

СТРУМИЯНИ

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА**

2006 – 2010 г.

Адрес: с.Струмияни
пл."7 ми Април" №1
община Струмияни
област Благоевград
ОбА Струмияни

Приета с:
Решение № 281/31.03.2006 г. от
Протокол №36/31.03.2006
от заседание на Общински съвет
с.Струмияни.

Струмияни ' 2006

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Анализ на средата	6 – 9
<i>1.</i>	Природо – географски	6 – 7
	1.1. Географско положение	6
	1.2. Съседни общини	6
	1.3. Релеф	6
	1.4. Климат	6
	1.5. Полезни изкопаеми	7
<i>2.</i>	Териториално – административни	8 – 9
	2.1. Кметства и населени места в общината	8
	2.2. Демографски показатели	9
II.	Информация отнасяща се до околната среда	10 – 22
<i>1.</i>	Въздух	10
<i>2.</i>	Води	10
<i>3.</i>	Отпадъци	11
<i>4.</i>	Почви и нарушени терени	11
<i>5.</i>	Защитени територии и биоразнообразие	12
<i>6.</i>	Шум	16
<i>7.</i>	Зелени площи в населените места	16
<i>8.</i>	Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения	17
<i>9.</i>	Управленски	17 – 19
	9.1. Услуги представяни от общината	17 – 19
	- третиране на отпадъци	17
	- водоснабдяване и канализация	18
	- озеленяване и чистота в населените места	19
	9.2. Общински наредби в областта на опазване на околната среда	19
<i>10.</i>	Икономически и социално – икономически фактори	19 – 21
<i>11.</i>	Финансови фактори	21
<i>12.</i>	Демографски фактори	22
III.	Анализ на силните и слаби страни, възможностите и заплахите (SWOT).	23 – 25
IV.	Визия за околната среда на общината.	25
V.	Цели	25 – 28

1.	Генерални стратегически цели	25
2.	Специфични стратегически цели	26 – 28
3.	Приоритети	28
VI.	План за действие	28
VII.	Организация за изпълнението на програмата	28
VIII.	Приложения към програмата	29

Общинската програма за опазване на околната среда се разработва на основание изискванията на ЗООС и отчита настоящето състояние на околната среда на територията на община Струмяни, съществуващите потенциални замърсители, реалния риск за човешкото здраве и необходимите мерки.

Основните задачи, които се поставят с програмата, са свързани с бъдещите мероприятия за намаляване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол и превантивни дейности.

Община Струмяни се стреми към бъдеще, в което ресурсите на околната среда се използват по най – разумен и ефективен начин, за да бъде тя здравословно и приветливо място, както за нейните жители, така и за гостите.

Целите на програмата за опазване на околната среда са:

- Да се определи къде към настоящия момент е община Струмяни по отношение на опазване на околната среда;
- Обвързване на бъдещите проекти и мероприятия на общинска администрация с националните, световните тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Разработване на проекти и финансиране на инициативи, съответстващи на възможностите, предоставени на общината от гледна точка на териториално разположение, демографски и икономически особености, природни дадености и други фактори;
- Откриване на източници на финансиране (национални и международни програми, пред присъединителни фондове и др.);
- Доизграждане и обогатяване на Зелената система;
- Повишаване ефективността на дейностите свързани с управление на отпадъците;
- Подпомагане развитието на селски и екотуризм;
- Подпомагане развитието на биологично земеделие, екологосъобразно животновъдство;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавните органи, частния бизнес, неправителствените организации, научните организации и гражданското общество към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания.

Сроковете в програмата са съобразени с настоящето финансово състояние на общината и изискванията на екологичното законодателство действащо към момента.

Неразделна част от тази програма е и Програмата за управление на дейностите по отпадъците на община Струмляни.

Разработката не фиксира строго параметри и мероприятия, а е Програма с отворен статут за периодично доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпили промени в приоритетите на община Струмляни, в екологичното законодателство и стратегическото развитие на Република България.

I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Природо - географски характеристики

1.1. Географско положение

Община Струмяни е разположена в югозападна България (*пр.1*), като част от област Благоевград. Административен център на селищната система е с.Струмяни. Територията и обхваща източните склонове на Малешевска планина, долината на р.Струма и много малка част от западен Пирин.

1.2. Съседни общини

Община Струмяни на север граничи с община Кресна, на юг с община Сандански, на изток с община Банско, на запад с община Берово (Република Македония). Тя е разположена на площ от 362 кв.км. и има 6 572 жители (*пр.2*).

1.3. Релеф

Релефът в по – голямата си част е планински. Той заема около 80 % от територията на община Струмяни. По най – високите части придобива алпийски характер с характерните за него пасища и ливади. Останалите 20% са по поречието на р.Струма и притоците ѝ. Западната част на общината е заета изцяло от Малешевска планина. Източната част на общината обхваща планинските и предпланинските части на Пирин планина.

1.4. Климат

Територията на община Струмяни е със значителна денивелация, от 114 – 130 м.н.в. височина по поречието на р.Струма до 1 599,2 м. по билото на Малешевска планина на запад, а на изток достига вр. “Конски кладенец” на 2 315 м.

В климатично отношение общината попада в северната и североизточната част на Санданско – Петричката котловина. Физикогеографският обхват на котловината се ограничава от билото на Пирин на изток, Кресненското дефиле на север, Огражден на запад, Беласица и Славянка на юг.

В тези граници ако се изхожда от климатичното райониране на територията на района попада в Южнобългарската климатична подобласт със средиземноморско климатично влияние на Континентално – средиземноморската климатична област. По-високите части на оградните планини се отнасят към Планинската климатична област.

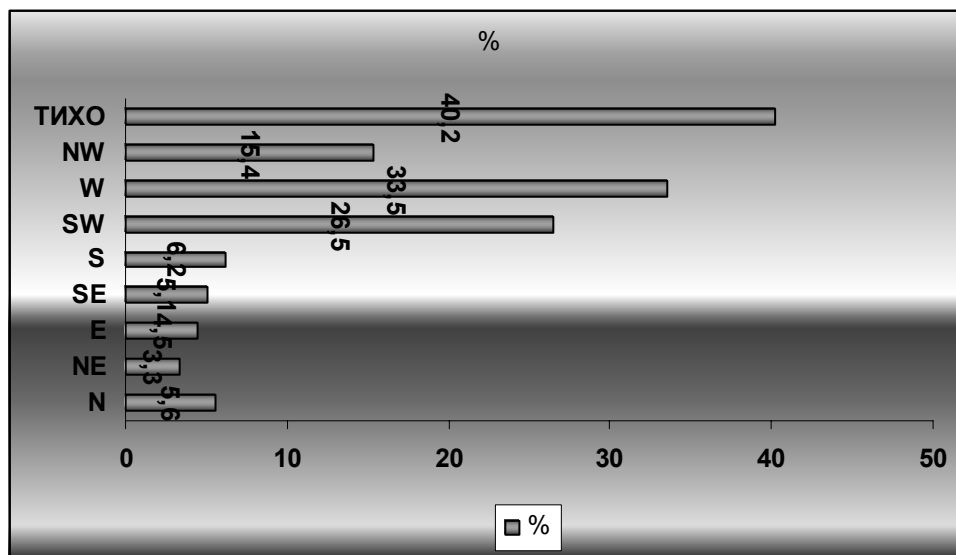
От голямо значение е близостта на Средиземно море, чието влияние се изразява върху цялата територия, особено през студеното полугодие на годината.

Зимата е мека и почти безснежна. Пролетта настъпва значително рано. Лятото е горещо и общо взето сухо. Есента за по – ниските части на района започва в средата на ноември, а за по – високите части около 1 месец по – рано. Типичен есенен месец за района е октомври.

Годишният валеж е около 550 мм (60 -70 валежни дни), като най-големите валежи падат в края на есента и началото на зимата, а най-малките – в края на лятото и началото на есента.

Режимът на вятъра се определя от редица фактори, основните от които са атмосферните циркулации, формите на релефа, характера на постилащата повърхност. В района духат умерено силни северозападни и северни ветрове. През пролетта зачестяват югоизточните ветрове, които преобладават през април и май.

Годишна честота на вятъра по посока в % и тихо време в %.

1.5. Полезни изкопаеми

На територията на общината няма рудни полезни изкопаеми. От нерудните се среща флуорит. Проявленията на флуоритовата минерализация у нас имат ограничено разпространение. От няколко находища в страната, промишлено значение има само находището до с.Палат, което е от жилинен тип и е представено от неголеми (с дължина до 200 м.) и високо съдържание на калциев флуорит, средно 80%.

От голямо значение е наличието на мрамор и мраморизирани варовици, заемащи около 85% от Пирин планина. При сегашните темпове на разработване на залежите, те ще стигнат за около 1 200 000 години..

2. Териториално административни характеристики

2.1. Кметства и населени места

Микрево *	2 262
Струмьяни *	1 056
Илинденци *	1 008
Игралище *	369
Цапарево *	284
Раздол *	280
Добри лаки *	262
Драката *	187
Гореме *	130
Никудин *	127
Каменица *	133
Г.Крушица *	96
Седелец *	65
Палат *	62
Махалата *	60
Клепало *	72
Кърпелово *	59
Вракуповица *	26
Колибите	13
Велюшец	12
Г.Рибница	9
Общо	6 572

Забележка: * - кметство

Община Струмьяни е съставена от 21 население места. Обособени като самостоятелни кметства са 18 от тях, а именно: Микрево, Илинденци, Струмьяни, Драката, Палат, Игралище, Никудин, Седелец, Махалата, Раздол, Гореме, Добри лаки, Цапарево, Вракуповица, Кърпелово, Каменица, Горна Крушица и Клепало. Село Горна Рибница е към кметство Цапарево. Село Колибите към кметство Добри лаки и село Велюшец към с.Игралище, което се е наложило поради изключително малкия брой население от 9 – 13 жителя.

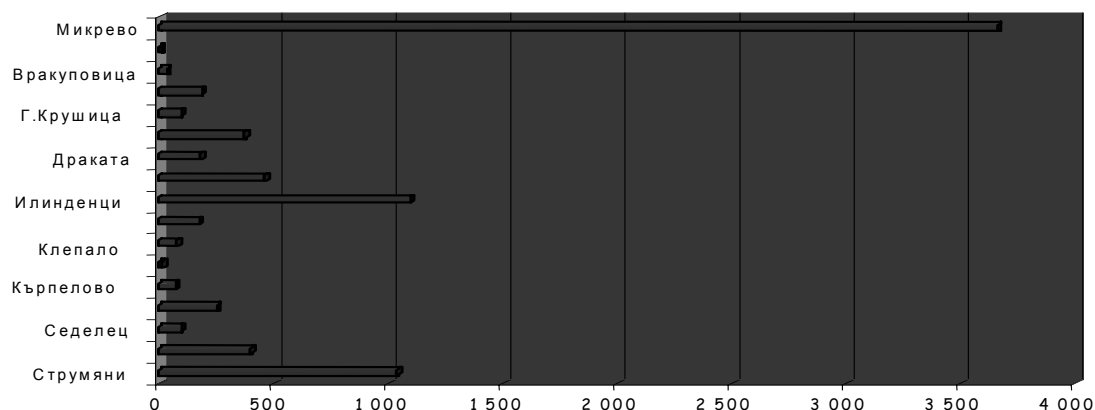

2.2. Демографски показатели

Общият брой на населението на общината през последните години непрекъснато намалява. От общо 13 067 жители през 1965 година, днес са в порядъка на около 7 000. Естественят прираст е отрицателен.

година	брой жители
1986	8 700
1991	7 800
1996	7 500
2000	7 038
2001	7 340
2002	6 700
2003	6 650
2004	6 572
2005	6 594

Графиката по-долу представя неравномерното разпределение на населението на територията на общината, като налице е тенденцията към намаляване броя на жителите на общината вследствие безработицата и засилените миграционни процеси и концентрацията му в три села: Микрево, Илинденци и Струмјани:

II. ИНФОРМАЦИЯ ОТНАСЯЩА СЕ ДО ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Въздух

Въздухът е един от компонентните на околната среда, чието замърсяване се отразява основно върху замърсяването на другите фактори на средата. В община Струмияни няма замърсявания на атмосферния въздух над ПДК. Замърсяване се получава до известна степен от интензивния автомобилен трафик на моторни превозни средства по главен път Е 79, особено през летния сезон когато трафика е по – голям, а през зимния период поради използването за отопление на твърдо гориво. Предприятията на територията на общината, като цяло не отделят вредни вещества в атмосферата, изключение правят “БУМАР”АД, които през 2005 г. са въвели технология за трошене на камък, която отделя голяма емисия от финни прахове и варниците, които за осъществяване на дейността си използват като суровина за горене отпадъците то шивашката промишленост.

Община Струмияни не е включена в единната система за контрол и мониторинг на атмосферния въздух.

От горе посоченото е видно, че общината няма проблеми с чистотата на въздуха.

2. Води

Хидрографската мрежа е сравнително гъста. Главната водна артерия е р.Струма. Територията на общината е доста разчленена от редица рекички и долове. Десните притоци на р.Струма водят началото си от източните склонове на Малешевска планина. По важни от тях са: река Каменишка, р.Микревска (образува се от сливането на р.Хановска и р.Цапаревска), р.Войче, която тече почти в източна посока, приема водите на редица големи долове и се влива в р.Струма при м.Михалец, ляв приток на р.Войче на 700 – 800 м. южно от “Палатски връх” и р.Лебница.

Водосборите на тези реки и рекички са значителни, а хидрографската мрежа има голяма гъстота. Те и доловете, които се вливат в тях текат в дълбоко врязани легла, много често между скалисти брегове. Всички реки извиращи от Малешевска планина са с непостоянен дебит и имат пороен характер.

Дебитът на текущите води е в тясна зависимост с годишния сезон. Най – пълноводни са през пролетта и есента. Средният наклон на речните корита се движи от 8 до 15 °. Образуването на съвременните земеповърхности форми е във връзка преди всичко с литоложките особености на скалите. Това особено важи за плиоценските утайки в района на месторождението, представени в долните отдели на глинесто – пясъкливи материали, а в горните от здрави, компактни силно кварцитизовани пясъчници. Последните като най – трудно подаващи се

ерозионни и изветрителни процеси остават да стърчат на най – високо, като отделно обособени върхове покриващи глинесто – песъкливите материали.

Кристалинните шисти особено слюдените шисти и амфиболите, които по лесно се подават на изветряне отколкото гнайсите, образуват по – снисена и заравнена форма в сравнение с гнайсите.

Реките и доловете са си пробили път по тектонски пукнатини и нарушения образувани след консолидирането на района.

От Пиринската част в река Струма се вливат само р.Шашка (Белишка) и р.Злина, които са силно повлияни от сезоните и дъждовните периоди.

Проучвания за наличие на очаквани термални извори са правени в миналото. Открити са термални води в землището на с.Илинденци, които до момента не са разработени.

3. Отпадъци

Средно годишното количество на ТБО е около 3 000 м³. Не е правен анализ на морфологичния състав, свойствата им /физични, химични и топлотехнически /, прогноза за натрупванията поради липсваща база и лошо финансово състояние.

Общо взето ТБО в района са съставени от хартия, стъкло, текстил, пластмаса, метали, хранителни и отпадъци от селското стопанство.

Не е правен анализ на процентното им разпределение, но със сигурност може да се каже, че голяма част от ТБО представляват ценни вторични суровини. Именно затова, като основна задача трябва да се разглежда обмисляне на възможността за разделно събиране. Това мероприятие е със значим икономически и екологичен ефект.

Затова, като основна задача в Общинската програма за управление на отпадъците е залегнало изследване на ТБО и възможностите за тяхното най-правилно събиране, депониране и начини за оползотворяване.

През зимния период количеството на ТБО се повишава т.к. системата на отопление в общината е предимно на твърдо гориво (въглища и дърва).

4. Почви и нарушени терени

Почвената покривка е пъстра и разнообразна. Причина за това са големите денивелации на терена и свързана с тях поясност в разпределението на растителността. Допълнително разнообразие внасят и различните по характер почвообразуващи скали, които варират от кисели (предимно по Малешевска планина) до алкални (по Пирин планина).

Най – широко разпространение имат канелените и кафявите горски почви, като след тях се нареждат рендзини и различни наносни почви.

Кафявите горски почви заемат около 24,9 % от територията. Образувани са в условия на планински климат под влияние на букова и иглолистна растителност.

Канелените горски почви са образувани в условия на субмедитерански климат на височина до около 700 – 900 м под влияние на ксерофилна растителност, с преобладание на благун и космат дъб.

Делувиалните, алувиалните и алувиално–ливадните почви са формирани от различни по характер наноси около течението на р.Струма, а на места и около долните течения на притоците ѝ.

Стръмните и обезлесени терени, пясъчливите почви, засушливия климат, интензивното тютюнопроизводство и животновъдство, особено в миналото са благоприятствали и благоприятстват развитието на ерозионните процеси и в Пиринската част на територията. Изнасянето на почвите, засипването на земеделските почви и затлачването на напоителните системи причиняват ежегодно на селското стопанство големи загуби.

Площната ерозия се проявява в най–силна степен на голите и слабо облесени склонове земи. Разкъсаната често почти липсваща растителна покривка дава път на изветрителните процеси на основната скала и възможност на дъждовните води да изнасят посредством повърхностния транспорт огромни количества почвена маса и то от хумусно акумулативния хоризонт на почвата.

Линейната ерозия се проявява главно във вдълбаване и оширяване на хидрографската мрежа. Най – интензивното развитие на линейната ерозия е свързано с района на плиоценските наслаги около селата Илинденци и Струмјани.

Необходимо е борбата с ерозията да е предимно чрез лесо-културни мероприятия и по – малко чрез техникo – укрепителни мероприятия и да продължава и за напред до пълното и ликвидиране.

5. Защитени територии и биоразнообразие

Западните части на НП”Пирин” с площ от 184,4 ха, попадат в границите на община Струмјани и заемат североизточната и част. Той е с национално и международно значение. Включен е в списъка на ООН за Националните паркове и в списъка на ЮНЕСКО по Конвенция за защита на световното културно и природно наследство.

Характерна особеност на Пиринската част е наличието на 18 пещери в района на с.Илинденци. Високопланинските езера и пасища формират неповторим пейзаж. Тук се срещат редки растения, които представляват около 20 % от растителните видове в Българската Червена книга, около 10 % от висшите растения на Пирин са балкански ендемити, например: Пиринска теменуга, еделвайс, обикновен тис, пърнар и други.

Резерват “Соколата ” е обявен със Заповед № 115 от 18.02.1985 г. на КОПС при Министерски съвет. Създаден е с цел да се запази вековна първична високостеблена гора от благун и характерната за района на Малешевска планина флора и фауна.

Площта на резервата е 211 ха. Буферната зона към резервата е с площ 135,3 ха. Типичен горски резерват, в който основният първичен дървесен вид благун (*Quercus frainetto*) е с възраст над 250 години от семенен произход и с много добри възпроизводителни качества. Среща се единично бук и зимен дъб. Обитаващи животински видове – дива свиня, сърна, лисица, вълк, шипоопашата и шипобедрена костенурка, соколи, ястреби и други.

През 2004г. Община Струмияни и Сдружение” Фонд за дивата флора и фауна” внесе предложение в МОСВ за обявяване на защитена местност “Скални комплески – Илинденци”. Към настоящия момент министерството е дало положително становище и е пристъпено към доокомплектоване на преписката. Приемането статута на защитена територията ще допринесе за опазването не само на уникалните форми на неживата природа (Кутлева скала, Щавенска скала, Куклицата и др.), но и на много видове с високо консервационно значение.

Естествената растителност върху по – голяма част от територията на община Струмияни е унищожена и заменена със селскостопански култури. Тя е съхранена на отделни участъци, главно на места неподходящи за обработване или се е формирала вторично на мястото на изоставени ниви.

В равнините и предпланинските територии доминиращи са тревните съобщества. Следват храстовите и храстово – тревните ценози и накрая горско – дървесните асоциации.

От растително – географска гледна точка растителността се отличава с широко участие на средиземноморски елементи. И това е естествено, като се има предвид, че общината е разположена в един от районите на страната с най – силно изразено медитеранско климатично влияние.

От тревистите съобщества по – значителни площи заемат тези с доминант белизма (*Dichantium ishaemum*), разбира се с участие на медитерански елементи (*Festuca valesiaca*, *Lophochloa cristata*). Следват съобщества с доминантен вид луковична ливадина (*Poa bulbosa*), които се отличават с още по – голямо участие на средиземноморски елементи – главно едногодишни житни и бобови видове.

Върху сухи екотопи са разпространени още съобщества на едногодишни видове – крив псилурус (*Psilurus incurvus*), двуредна трахиния (*Trachynia distachya*), ресничеста вулпия (*Vulpia ciliata*) и други. На влажни екотопи са формирани съобщества с доминанти ливадна власатка (*Festica pratensis*), броеницова ливадина (*Poa sylvicola*), различни

острики (*Carex sp.div.*) и дзуки (*Juncus*), много характерния южен вид – воден трокот (*Paspalum paspaloides*) и други.

В състава на дървесната и храстовата растителност на сухи екотопи по – чести са съобществата с доминант червена хвойна (*Juniperus oxycedrus*). Тук се среща и полупаразитния вид хвойниче (*Arceuthobium oxycedri*) по клоните на червената хвойна. Ограничени площи заемат съобществата с доминант драка (*Paliurus spina - christi*), сиво космат лавдан или памуклийка (*Cistus incanus*), космат дъб (*Quercus pubescens*), късолистен дъб (*Quercus brachyphylla*) и източен или келяв габър (*Carpinus orientalis*).

На влажни екотопи върху малки площи са формирани съобщества с доминиране на източен чинар (*Platanus orientalis*), на черна елша (*Alnus glutinosa*) и на тополи (*Populus sp. div.*).

Съществуващите растителни съобщества в този участък са силно повлияни от антропогенните фактори и са претърпели съществени деградационни изменения. С малки изключения дървесните съобщества са превърнати в храсталаци.

Храстовите полухрастовите съобщества са полуотворени и с развитие на ерозия. Тревистите съобщества в по- голямата си част също са полуотворени и ерозиранни.

Въпреки силната им повлияност от антропогенните фактори, в състава на съществуващите растителни съобщества участват редица редки и застрашени видове. Два от тях са български ендемити – делипавлов (вебиев) бадем (*Amygdalus delipavlovii*), струмска люцерна (*Medicago discirmis var. strumensis*), три балкански ендемити – атикска мащерка (*Thymus atticus*), лъжеблагороден лопен (*Verbascum*), перочолистен лопен (*Verbascum goripifolium*), а осем с по – широко разпространение – скално секирче (*Lathirus saxatilis*), кълбовидна люцерна (*Medicago consticta*), трионче (*Bisserula pelicinum*), егейски звездан (*Lotus aegaeus*), иглоцветна айважива (*Alkana primulifolia*), монопелийска телчарка (*Polygala monspeliaca*), дебелоллист (*Grassula tillea*), галска полска свещица (*Logfia gallica*).

Силно са видоизменени растителните съобщества и в нископланинските и среднопланинските части на терена. Наблюдаваната сега там дървесна растителност е само бледо подобие на съществуващите в миналото дъбови гори. Сега насажденията са представени от много на брой видове. Поради ксерофитизацията след унищожаване на естествената растителност много по – високо са се изкачили редица топлолюбиви видове, като червена хвойна (*Juniperus oxycedrus*), бодлив аспарагус (*Asparagus fruticans*), мъждрян (*Fraxinus ornus*), келяв габър (*Carpinus orientalis*) и други. От редките и застрашени видове заслужват специално внимание халеровото котенце по склоновете на Пирин и златистата ведричка по най – ниските части на Малешевска планина.

Сравнително по – добре са се съхранили дървесните асоциации в най – високите части на планините, независимо от това, че голяма част от буковите гори са напълно унищожени, а иглолистните са силно изредени.

По отношение на разнообразието на животинския свят Долината на р.Струма преминаваща на територията на община Струмани е много интересна, с изявено присъствие на множество медитерански елементи, повечето от които с голямо консервационно значение.

Фауната на р.Струма и прилежащите водоеми е представена от много форми на безгръбначната и гръбначната фауна. Сред безгръбначните хидробионти с консервационно значение са някои европейски застрашени видове, като одонтите, както и редица ендемични видове от водно въздушните насекоми.

Безгръбначната фауна на р.Струма и нейните притоци е богата качествено и количествено. Тя осигурява добра трофична база за съществуването на рибните стада. В този участък на Струма се срещат културната форма на шарана (*Ciprinus carpio*), сребристата каракуда (*Sarrasius auratus gibelio*), речен кефал (*Leuciscus cephalus*) и други видове, както и ендемичните видове струмски морунаш (*Vimba melanops*), местния щипок (*Sabanejewia*), маришка мряна (*Barbus cyclolepis*), вардарски скобар (*Chondostoma nasus varderensis*).

През част от територията на община минава големият миграционен път на птиците *Via Aristotelis*. Прелета преминава по поречието на р. Струма от Северна и Средна Европа към южната част на континента и Африка. Сред установените в този район по време на прелета са световно застрашени от изчезване видове – белоока потапница (*Aythya nyroca*), малък корморан (*Haliastur pygmaeus*), видове включени в Червената книга на България шилоопашата патица (*Anas acuta*), блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), степен блатар (*Circus macrourus*) и др.

На територията на община Струмани са установени и голям брой гнездещи консервационно значими представители на орнитофауната – египетски лешояд (*Neophron percnopterus*) (единствената гнездеща двойка в ЮЗ България), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), осояд (*Pernis apivorus*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), горска ушата сова (*Asio otis*), бухал (*Bubo bubo*), син скален дрозд (*Monticola solitarius*), скална зидарка (*Sitta neumayer*) и др.

В района на с.Микрево има наблюдения на балканска чесновица (*Pelobates syriacus balcanicus*).

В стоящи водоеми край с.Драката се среща каспийската блатна костенурка (*Mauremys caspia rivoluta*).

В района се срещат и редица и редица защитени видове влечуги. Установена е червейницата (*Typhlos vermicularis*), за която се смята, че е представена с достатъчно голяма численост. Открити са находища на котешка змия (*Telescopus falax*). Силно застрашения ивичест смок (*Elaphe quatorlineata*) е установен при Кресна, Струмјани и Кожух. По тези места е известен и леопардовия смок (*Elaphe situla*). Срещат се двата вида световно застрашени вида костенурки – шипоопашата и шипобедрена (*Testudo graeca*, *T. hermannii*).

От обикновените видове се срещат заек (*Lepus europaeus*), катерица (*Sciurus vulgaris*), вълк (*Canis lupus*), дива свиня (*Sus scrofa*), лисица (*Vulpes vulpes*), черен пор (*Mustela putorius*), невестулка (*Mustela nivalis*), а във високите места още сърна (*Capreolus capreolus*) и рядко мечка (*Ursus arctos*).

6. Шум

През територията на община Струмјани минава международния път Е-79 – София – Кулата, както и жп линията София – Кулата. Минаващият през с. Струмјани път Е-79 е доста натоварен, до сега официално не са правени замервания на шумовото замърсяване, което не изключва неговото наличие.

7. Зелени площи в населените места.

На територията на община Струмјани има 1 парк намиращ се между с.Микрево и Струмјани, това е парк”Байкал” и 3 градинки в селата Микрево, Струмјани, Илинденци разположени в централната им част. Проблема, който имаше доскоро общината със стопанисването им бе решен почти изцяло с отдаване на петна в тях за ВТО, като изрично условие в договора бе стопанисване и подържане на прилежащите зелени площи. Проблем към настоящия момент има с парк “Байкал”, който е с много по – голяма площ, липсват съоръжения за поливане, средства за поддръжката му и др.

Населено място	Озеленена площ, дка
Струмјани	20
Микрево	44
Илинденци	7

В останалите населени места от общината няма ясно изразени зелени площи, което се дължи на редица фактори. В селата от Малешевската част на общината природата е неразривно свързана с урбанизираните територии. В останалите по поречието на Струма: Драката, Горна Крушица и Каменица в момента се работи по създаването на зелени площи.

8. Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения

Към настоящият момент няма правени замервания на радиационния фон на територията на община Струмияни.

9. Управленски

Административно, община Струмияни е сравнително добре организирана и осигурена с подготвени кадри, които имат ресурс и подготовка за бъдещо развитие. Формирана е Дирекция “Околна среда, благоустрояване и градоустройство”, както и към Общински съвет е създадена Комисия по гори, земеделие и екология. Работи се както с Национални така и с местни нормативни документи. На високо ниво да комуникациите и сътрудничеството между общината и организациите, чийто дейности са свързани с опазване на околната среда.

Проблем за общината е липсата на ресурси за осъществяване на мониторинг на компонентите на околната среда и оценката се извършва единствено по субективни критерии и данни на РИОСВ, РИОКОЗ и др.

Трябва да се насочат усилия за приобщаване на населението към проблемите свързани с опазване на околната среда и търсене на възможности за предоставянето им на повече такава информация.

9.1. Услуги предоставяни от общината - третиране на отпадъци

Във връзка с изпълнение на ЗМДТ, общината организира събирането и депонирането на твърдите битови отпадъци.

Събирането на ТБО от населението е смесено и се осъществява в кофи с обем 0,80 куб.м., като една част от домакинствата не разполага със санитарни кофи и събира отпадъците във варели, чували и т.н., което затруднява допълнително извозването им.

Съдовете за смет се извозват по график утвърден от Кмета на общината един път седмично в селата включени в организираното сметосъбиране, а именно: Струмияни, Микрево и Илинденци, с.Каменица, с.Драката и с.Горна Крушица, което представлява 46 % от населението на общината. Останалите населени места от общината са със затихващи функции и непрекъснато намаление на населението и застаряване, разположени в планинската част, много разпокъсани и неблагоустроени, което прави сметосъбирането невъзможно.

От юни 2002 г. сметосъбирането е отдадено на търг съгласно Закона за обществените поръчки и се извършва от ЕТ”Иван Трендафилов”. Фирмата разполага със специализирана техника за извършване на дейностите по сметосъбирането и сметоизвозването. От започване на нейната дейност на територията на общината до момента са внесени 350

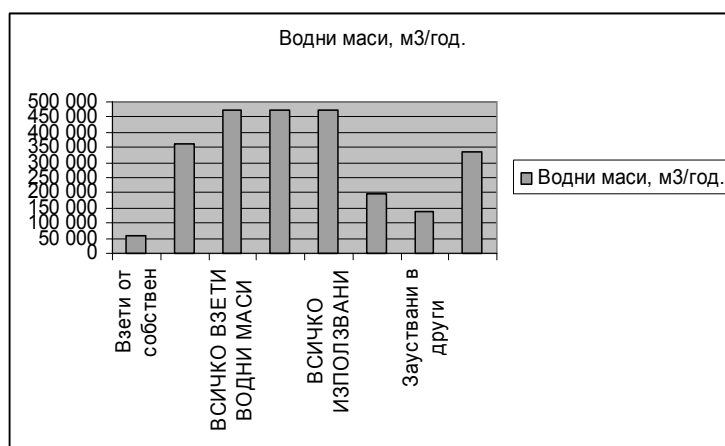
кофи за ТБО в селата Струмьяни, Микрево и Илинденци и 6 контейнера тип “Бобър”. Предстои нов търг за отдаване на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, както и снабдяване със съдове и на останалите населени места включени в организираното сметосъбиране.

- водоснабдяване и канализация

На територията на община Струмьяни има частично изградена канализационна мрежа (около 60%) от смесен тип в по – големите села: Струмьяни, Микрево и Илинденци. Използваемостта и е около 50 %.

В селищна система Струмьяни водоснабдяването както за питейно-битови нужди така и за земеделски не е на необходимото ниво. Някой от селата в Малешевска планина са частично водоснабдени. Водоснабдените жители за 2004г. са 6 959. Дейността по водоснабдяване се осъществява от общинската фирма “ВиК - Стримон”ЕООД, с.Микрево.

ВЗЕТИ ВОДНИ МАСИ ЗА 2004 г.	
Показатели	Водна маса м³/год.
Взети от собствен водоизточник	57 000
А) повърхностни води	37 000
Б) Подземни води	20 000
Взети от други водоползвателни системи	360 000
А) Градски водопровод	-
Б) Други	
ВСИЧКО ВЗЕТИ ВОДНИ МАСИ	474 000
ИЗПОЛЗВАНИ ВОДНИ МАСИ	
За питейно битови нужди за населението и работещите в производството	474 000
ОТПАДЪЧНИ ВОДИ	
Зауствани в канализацията	197 000
Зауствани в други водоприемници	139 000
ВСИЧКО ОТПАДЪЧНИ ВОДИ	336 000

- озеленяване и чистота в населените места

Почистването на уличната мрежа в община Струмияни се извършва ръчно и честотата на уличното метене е в зависимост от района. Приоритет се дава на централните улици и площади. Основно за почистване им се използват назначените по програмата на МТСП “От социални помощи към осигуряване на заетост”.

Общественията заведения, частни фирми, съдържатели на заведения за обществено хранене, хората живеещи на територията на общината са уведомени за необходимостта всеки от тях да постави съдове за смет. Конкретно за територията на общината е приета от ОбС Струмияни Наредба № 1/приложение 5/, в която цял раздел е отделен за опазване чистотата на населеното място, подържане на чистотата на улиците и спазване от населението на норми не позволяващи натрупването на ТБО на територията на общината.

9.2. Общински наредби и програми в областта на опазване на околната среда

До 2005 г. на територията на община Струмияни действаше Наредба определяща реда и условията за третиране и транспортиране на битови и строителни отпадъци, приета от Общински съвет на основание чл.18, ал.1 от ЗОВВООС. Измененията в законодателната уредба наложи приемането на нова Наредба определяща условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и масово разпространени отпадъци на територията на община Струмияни, която е във връзка с изпълнение на изискванията на чл.19 от ЗУО/приложение 4/.

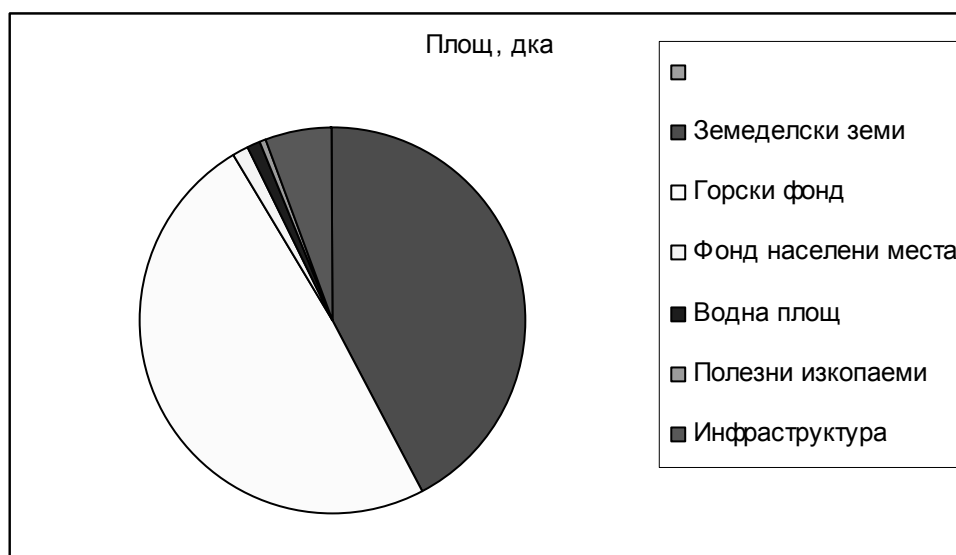
През 2002 г. бе приета Програма за управление на отпадъците на територията на община Струмияни, която към настоящия момент не е актуална и предстои приемане на нова, която е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда.

10. Икономически и социално – икономически фактори

Територията на община Струмияни се характеризира с най-ниска степен на индустриализация, което е обяснимо за досегашното и развитие, но то не става за сметка на селското стопанство т.к. и неговото развитие не подлежи на висока оценка. Общата площ на земеделската земя е 154 704 дка, като основната част от нея е по поречието на р.Струма.

Горският фонд е разположен върху западните склонове на Малешевска планина на площ от 180 186 дка. и е стопанисван от ДЛ“Струмияни”. Територията му попада в 2 лесо-растителни зони: дъбова и буково-иглолистна зона . Наблюдава се повсеместно разпространение на ерозия: площна и линейна, налагащо спешно взимане на мерки.

№ по ред	Вид на територията	Площ, дка
1	Земеделски земи	154 704
2	Горски фонд	180 186
3	Фонд населени места	4 739
4	Водна площ	3 705
5	Полезни изкопаеми	2 000
6	Инфраструктура	20 849
	ОБЩО	366 183

Структуроопределящи отрасли в икономиката на община Струмьяни са:

- леката промишленост – шивашка промишленост;
- добивна и обработваща промишленост – добив и обработка на мрамор мрамор;
- селско стопанство – животновъдство и растениевъдство;
- услуги.

Съществуват дадености за по силно развитие на селското стопанство, но към настоящия момент липсата на пазар на продукцията спира производителите.

Демографския срив в община Струмьяни е в пряка зависимост от настъпилите промени през последните години в селското стопанство. За традиционните земеделски стоки пазара силно се сви и това доведе до масова безработица във всички села на общината.

За 2005 година бяха утвърдени по НП “ОСПОЗ” 177 работни места, като от тях 117 са с 12-месечна заетост, а 60 – с 3 От общо регистрираните

безработни за 2001 година 22 % са на възраст до 29 години, за 2002 г. – намаляват на 21 % и през 2003 г. отново спадат до 19 %, т.е. имаме висок относителен дял на безработни младежи, като тенденцията е към намаляване;

Значително намаление на безработните без професия – със 250 безработни лица, или като относителен дял това намаление е с 52 % и намаление на безработните с работническа професия с 10 % в сравнение с 2001 година. Тези резултати също са свързани с НП “СПОЗ”.

<i>Година</i>	<i>Община</i>
<i>1998</i>	<i>15,3%</i>
<i>1999</i>	<i>18,7%</i>
<i>2000</i>	<i>19,5%</i>
<i>2001</i>	<i>17,5%</i>
<i>2002</i>	<i>17%</i>
<i>2003</i>	<i>14%</i>
<i>2004</i>	<i>11%</i>

Състоянието на околната среда е в пряка зависимост от развитието на промишлеността като цяло, но структуроопределящите производства в общината не са от рисковите.

Състоянието на инфраструктурата оказва пряко въздействие върху статута на общината, като район за привличане на инвестиции и влияе съществено върху качеството на компонентите на околната среда.

Пътната комуникационна мрежа осигурява достъп до всички точки на общината и останалите части на България. Територията и е разделена на две от главен път Е – 79.

11. Финансови

Бюджета на общината е сред основните финансови показатели, които се анализират за да се оцени въздействието на финансовите фактори. Община Струмьяни е силно зависима от получаването на държавна бюджетна субсидия. По този начин се намаляват възможностите на общинското ръководство да провежда самостоятелна финансова и инвестиционна политика, съобразно нуждите на местната общност.

Друга негативна тенденция е централизиране на фондовете за опазване на околната среда, което затруднява разработването и изпълнението на гъвкави програми, свързани с екологията. Увеличаване на бюрократичните процедури, пряко влияе върху

навременното изпълнение на мероприятията по опазване на околната среда.

Анализът на разходната част на бюджета показва, че най – малък дял в нея заемат разходите за опазване на околната среда.

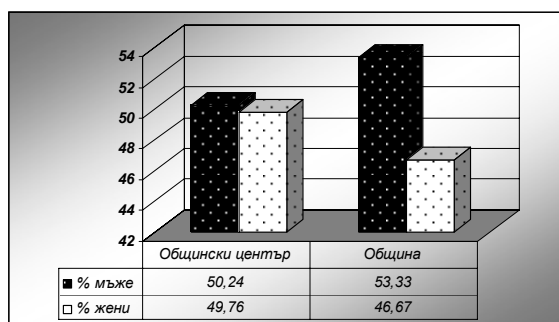
12. Демографски

Населението на община Струмьяни е 6 572 души, неравномерно разпределени в 21 населени места на територията ѝ, като налице е тенденция към намаляване вследствие на макар и малката безработица, засилените миграционни процеси и концентрацията в по-големите населени места. Демографските промени, породени главно от икономически причини са повлияли и върху бита на хората. Около 10 % от активното население е безработно, 30 % се занимава със селско стопанство, (отглеждане на тютюн, плодове, зеленчуци и др.), 30 % работят в промишлеността (цехове за мрамор, дървопреработване, шивашки цехове), 10 % в бюджетната сфера, 10 % в услуги и други.

Най- голямото кметство на територията на общината е Микрево с население 2245 души, следва го Илинденци с 1007 души, Раздол с 288 и Добри Лаки с 267 души. Най-малкото село е Горна Рибница с население от 10 човека. Административният център Струмьяни е с население 1073 души. През последните 35 години населението е намаляло наполовина и тази тенденция продължава. Особено тревожно е положението в някои планински села. Така в с. Велювец са останали само 12 души, в с. Горна Рибница са 10, а в с. Колибите сега са само 16 души.

Естественят прираст е отрицателен. Броят на сключените бракове през годините варира, като имат леко увеличение за последната година от наблюдавания период. Това най-добре е илюстрирано в следващата таблица:

Демографското състояние на общината е твърде неблагоприятно. Наблюдава се обезлюдяване на повечето села, особено тези в планинските райони. Броят на родените за периода е 207, броят на починалите 520, естественят прираст -313. Този факт е много тревожен, но по-голямата част от населението, особено учащата се младеж след завършване на образованието си, поради липса на развита промишленост, търсят работа навън и не се завръщат по родните места. Това ни дава основание да заключим, че населението в района е застаряващо.

III. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT).

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
<p style="text-align: center;">❖ Силни страни</p>	<p style="text-align: center;">❖ Възможности</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Има организирано сметосъбиране; ✓ Депонирането на отпадъците става на депо отговарящо на изискванията на екологичното законодателство; ✓ На територията на общината няма големи промишлени замърсители; ✓ Слаба урбанизация, по-голямата част от селата е с население под 1 000 души; ✓ Създадени контакти с природозащитни НПО и сътрудничество с тях по проекти; ✓ Територията е подходяща за развитие на биологично земеделие; ✓ Територията е подходяща за развитие на екотуризм. ✓ Подменено улично осветление с енергоспестяващи лампи. ✓ Наличие на работещи документи в областта на опазване на околната среда: <ul style="list-style-type: none"> - Наредба определяща условията и реда за изхвърлянето, събирането, вкл. разделното, транспортирането, претоварването, оползотв. и обезвр. на битови, строителни и масово разпространени отпадъци на територията на община Струмьяни. - Програма за енергийна ефективност. - Наредба № 1 на ОбС Струмьяни. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Изграждане на велосипедни алеи; ✓ Ограничаване разпространението на атмосферни замърсители, чрез изолиране на строителните площадки; ✓ Изграждане на пречиствателни станции за отпадни води от канализационната мрежа; ✓ Обявяване на защитена територия "Скални комплекси Илинденци".

❖ Слаби страни	❖ Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Липсва система за разделно събиране на отпадъците; ✓ Много от населените места са трудно достъпни – за сметоизвозването; ✓ Хората са слабо информирани относно възможностите за развитие на биологично земеделие и екотуризм; ✓ Стартиране на програма за разделно събиране на отпадъците; ✓ Сътрудничество с ръководствата на промишлените предприятия; ✓ Липса на заинтересованост от страна на ръководствата на промишлените предприятия относно бъдещото ни сътрудничество; ✓ Липса на ангажираност от страна на населението; ✓ Липса на изградена трупосъбирателна площадка отговаряща на изискванията на МЗГ. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Въвеждане на режимно ползване на питейната вода. ✓ Продължаващата тенденция за внос на стари автомобили. ✓ Липса на средства за поддържане и доизграждане на зелената система. ✓ Недостатъчен контрол по отношение отрицателните въздействия върху околната среда.

IV. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Общинското ръководство на Струмяни работи сериозно за подобряване на икономическото и битово – социалното състояние на жителите на общината. Всички тези дейности са пряко или косвено свързани и с решаването на проблемите на околната среда. Гражданите на община Струмяни са относително добре запознати с екологичните проблеми, но Общинска администрация недостатъчно добре ги информира за предприеманите мерки за решаването им. Задължително е да се организират срещи с гражданите по населени места, да се информира гражданството за екологичните мероприятия и да бъде привлечено по различни начини да прави предложения за решаване и се ангажира в изпълнението им.

Визията за бъдещето развитие и състояние на община Струмяни се формулира така:

***ОБЩИНА СТРУМЯНИ – НАШИЯТ ДОМ
СРЕДИЩЕ НА ПЪЛНОЦЕНЕН ТРУД И АКТИВЕН ОТДИХ!***

V. ЦЕЛИ

1. Генерални стратегически цели.

Въз основа на резултатите от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на община Струмяни в областта на околната среда, са определени и идентифицирани силните и слабите страни на селищната система, възможностите и заплахите стоящи пред нея.

След избора на визия на общината, са формулирани целите, които населението и ръководството на общината смятат за определящи и изпълнението, на които ще реализират очакванията на хората за едно по – добро бъдеще за община Струмяни.

Генералната стратегическа цел е:

Да се подобри качеството на околната среда в общината, като гаранция за живот без рискове за човешкото здраве и с възможности за пълноценен труд и отдих.

2. Специфични стратегически цели.

За постигане на генералната стратегическа цел на общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели:

1. До 2007 г. да се подобри състоянието на коритото на р.Шашка минаваща през с.Струмьяни

През годините са осигуряване средства и начини за частично и поетапно почистване на коритото, но устойчив резултат до момента не е постигнат. Причините за лошото състояние на коритото са от една страна наличието на прорасла растителност, наноси, а в някои случаи и струпване на битови отпадъци, а от друга – от отпадъчните води на “Илинденци мрамор” АД.

За постигането на тези цели е необходимо да се изпълнят следните дейности:

- * осигуряване на средства за цялостно почистване на коритото;
- * изграждане и подържане на звено за патрулно почистване на дерето;
- * изграждане на система за по – ефикасен контрол на заустваните води от “Илинденци мрамор”.

2. До 2010 година да се работи за доизграждане и обогатяване на Зелената система.

За постигане на тази цел е необходимо да се предприемат мерки за подържане на нормативите за зелени площи в населените места, подобряване на параметрите на околната среда и чрез елементите на зелената система.

Дейностите са насочени към:

- * осигуряване на средства за подържане на парковете и градинките;
- * отдаване на концесия на парк “Байкал”;
- * попълване на озеленяването на площадните пространства на населените места;
- * създаване на паспорти на елементите на Зелената система и изготвяне на зелен кадастър;
- * изготвяне и приемане на Наредба за подържане и опазване на Зелената система.

3. До 2006 година да се разработи комплекс от мерки за предотвратяване на риска от замърсяване на почвите.

Почвеният мониторинг е слабо застъпен в цялостната система за контрол на околната среда на територията на община Струмьяни. Най – голям проблем е замърсяването на почвата покрай каналите отвеждащи отпадната вода на цеховете за преработка на мрамор.

Дейности за постигане на целите са свързани с:

* мониторинг на почвите в близост до каналите за отвеждане на отпадните води на цеховете за преработка на мрамор;

4. До 2010 година да се подобрят параметрите на водопроводната и канализационна система на територията на община Струмьяни.

* Изготвяне на работен проект за канализация на селата Илинденци, Струмьяни, Микрево, Драката, Каменица, Горна Крушица

* Осигуряване на средства за реализация на проект за канализация на селата Илинденци, Струмьяни, Микрево, Драката, Каменица, Горна Крушица

* Поетапна подмяна на водопроводната мрежа на селата Илинденци, Струмьяни, Микрево, Драката, Каменица, Горна Крушица

5. До 2010 година да се подобри ефективността по всички параметри при управление на отпадъците на територията на община Струмьяни.

* Приемане на нова програма за управление на отпадъците.

* Въвеждане в експлоатация на площадка за временно съхранение на излезли от употреба батерии и луминесцентни лампи.

* Реализирането на проект за компостиране.

* Включване в организираното сметосъбиране на селата в Малешевска планина, чрез изграждане на претоварни площадки.

* Цялостно почистване на нерегламентирания замърсявания на територията на община Струмьяни.

* Засилване на контрола за недопускане на повторно замърсяване на почистените територии.

* Въвеждане на разделно събиране на отпадъците.

6. До края на 2007 г. да се разработи и реализира програма гарантираща шумово натоварване в рамките на хигиенните изисквания.

* Да се разработи програма за намаляване на шумовото натоварване в участъка на главен път Е 79 в района на с.Струмьяни.

* Да се обезпечи изпълнението на дейностите, заложи в програмата.

7. До 2010 г. да се подобри състоянието на брега на р.Струма между с.Микрево и с.Драката.

През годините са осигурявани средства за укрепване брега на р.Струма, но устойчив резултат до момента не е постигнат. Причините за лошото състояние са от една страна неправилното изпълнение на проект за укрепване на брега, а от друга липсата на растителност, която да задържа брега. В резултат на отнасянето на брега са унищожени десетки декари плодородна земя.

За постигането на тези цели е необходимо да се изпълнят следните дейности:

* разработване на проект за укрепване на брега

* осигуряване на средства за укрепване на брега в този участък;

8. До 2010 г.да се намалят нивата на замърсители в атмосферния въздух.

За постигането на тази цел е необходимо да се изпълнят следните дейности:

- * Газификация на обществените сгради и домакинствата.
- * Ремонт на пътните настилки.
- * Провеждане на озеленителни мероприятия.
- * Емисионен и имисионен контрол.

3. Приоритети

- ⇒ Предотвратяване на почвеното замърсяване.
- ⇒ Доизграждане и обогатяване на Зелената система.
- ⇒ Подобряване състоянието на коритото на р.Шашка.
- ⇒ Подобряване състоянието на брега на р.Струма.
- ⇒ Подобряване параметрите на водопроводната и канализационна мрежа.
- ⇒ Повишаване ефективността на дейностите свързани с управление на отпадъците.
- ⇒ Подобряване на параметрите на атмосферния въздух.

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

/приложение 3/

VII. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА.

Реализацията на дейностите, мерките, координацията по изпълнение на програмата е задължение на Дирекция “Околна среда, благоустрояване и градоустройство” и в частност еколога на община Струмяни.

Във връзка с изпълнение на Програмата е наложително да се създаде комисия за контрол, отчетност и координация на същата и всички проблеми свързани с екологичните документи и разработки, която да се събира на три месеца и следи изпълнението. Комисията да бъде съставена от представители на Общинска администрация и Общински съвет Струмяни.

Периодично да се извършва актуализация на програмата, свързани с нови обстоятелства и документи. Да се предоставя ежегоден отчет за изпълнението на Общински съвет, РИОСВ, медиите и обществеността.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ПРОГРАМАТА

- приложение 1: карта на област Благоевград
- приложение 2: карта на община Струмьяни
- приложение 3: План за действие
- приложение 4: Наредба определяща условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и масово разпространени отпадъци на територията на община Струмьяни
- приложение 5: Наредба №1 на ОбС Струмьяни